

Vedr. anmodning om foretræde for Grønlandsudvalget

Nordiske øer mangler iværksætterstrategier

Iværksætterne vrimler frem i de store nordiske byer, og det skaber arbejdspladser og vækst, men udenfor byerne ser det anderledes ud. De mindre lokalsamfund kan dog også tappe ind i udviklingen, hvis børn og unge lærer at omsætte ideer til handling. Det viser en analyse fra Fonden for Entreprenørskab og Nordisk Ministerråd, der har kortlagt entreprenørskabsundervisningen på syv nordiske øer.

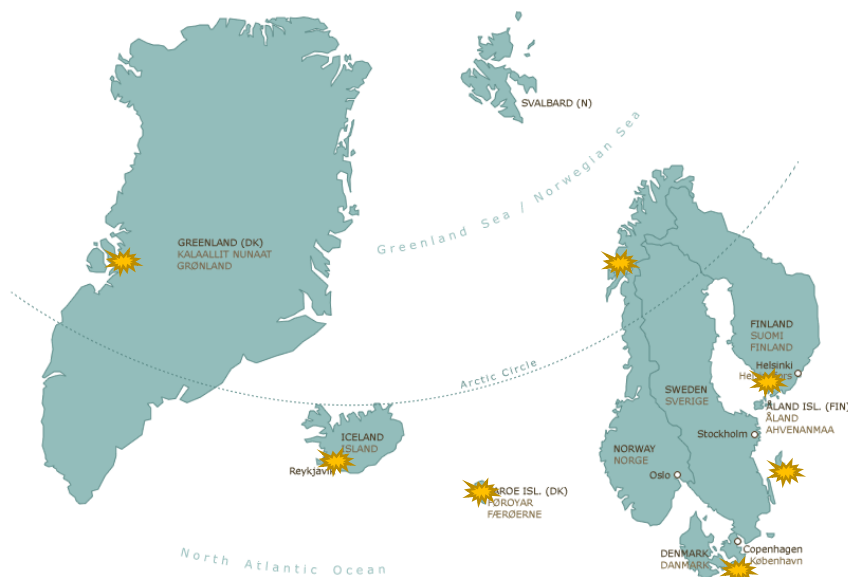
Alle de nordiske lande og selvstyreområder har tyndt befolkede områder, der står over for den samme udfordring: Der er få eller ingen mulighed for at få en videregående uddannelse, de traditionelle erhverv er trængte, og nye virksomheder erstatter ikke de tabte arbejdspladser. Særligt udsat er afsidesliggende områder som f.eks. øer.

Hvis man vil vende udviklingen, er en del af løsningen at sætte ind tidligt med uddannelse i entreprenørskab. Derfor har Fonden for Entreprenørskab i samarbejde med Nordisk Ministerråd kortlagt udbredelsen af entreprenørskabsundervisning på syv udvalgte øer i Norden og set på potentialet i at give små legater til unge, som vil starte egen virksomhed. Resultaterne af kortlægningen kan ses i rapporten [Nordic Entrepreneurship Islands](#).

De syv øer i Nordic Entrepreneurship Islands er Andøy (Norge), Pargas (Finland), Bornholm (Danmark), Gotland (Sverige), Færøerne, Grønland og Island.

Rapporten [Nordic Entrepreneurship Islands](#) adresserer:

- De demografiske, uddannelsesmæssige og 'new business' udfordringer på øerne.
- De muligheder og potentialer der opstår på baggrund af et øget fokus på entreprenørskabsundervisning og kapital til studerende med en god forretningsidé.
- Den forventede udviklingsrate af entreprenørskabsundervisning og studerende der starter en virksomhed - over en 5-årig periode.

Grønland mangler entreprenørskab i skoler

Arbejdsmarkedet forandrer sig, og det gør kravene til uddannelser og unges kompetencer også. Unge skal lære at tænke innovativt, se muligheder og omsætte ideer til handling, hvis vi ønsker at få innovative medarbejdere og iværksættere. Netop disse kompetencer er entreprenørskabsundervisning med til at fostre.

Resultaterne af kortlægningen viser i rapporten *Nordic Entrepreneurship Islands*, at undervisning i entreprenørskab og iværksætteri nærmest ikke eksisterer i Grønland. Der er samtidig meget få virksomheder i Grønland, som startes af studerende.

Rapporten viser at 0,9 % pct. af eleverne på en ungdomsuddannelse i Grønland har modtaget entreprenørskabsundervisning i skoleåret 2015/16. På de videregående uddannelser har 4,7 pct. af de studerende modtaget entreprenørskabsundervisning i samme skoleår. Til sammenligning har 36,9 pct. af eleverne på en ungdomsuddannelse i Danmark modtaget entreprenørskabsundervisning samt 15,8 pct. af de studerende på en videregående uddannelse i samme skoleår.

Prognose for entreprenørskabsundervisning i Grønland

Kortlægningen samt erfaringerne fra Danmark har dannet baggrund for udarbejdelsen af en prognose for, hvad en særlig indsats på området for *entreprenørskab i undervisningen og mikrofinansiering af unge startups (Mikrolegater)* vil kunne bidrage med i Grønland. Se Tabel 1

Prognosen er baseret på data og resultater fra kortlægningen, indsamlet viden fra forskellige interessenter i Grønland, modenhedsstadiet i Grønland mht. entreprenørskabsundervisning, udviklingsraterne fra Danmark og Bornholm (2010-2016) samt den gennemsnitlige omkostning per elev/studerende baseret på de sidste tre år i Danmark (inklusive udvikling, Mikrolegater, administration som f.eks. løn, rejseudgifter, kommunikation etc.).

Prognosen er desuden baseret på følgende antagelser: Der er ingen ændringer fra skoleåret 2015/2016 til 2016/2017, antallet af elever/studerende er konstant, stigningen i procent korrelerer med de stigninger der historisk er set i Danmark, og den årlige omkostning per elev/studerende korrelerer med den årlige omkostning per elev/studerende i Danmark over de seneste tre år.

Det er vigtigt at have in mente, at en prognose ikke kan laves med 100 pct. nøjagtighed, og derfor skal nedenstående ses som et estimat.

Tabel 1: Prognose for entreprenørskabsundervisning og Mikrolegater i Grønland 2015-2021

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Gymnasiale og erhvervsrettede uddannelser						
Elever i alt	2.446	2.446	2.446	2.446	2.446	2.446
Elever der modtager entreprenørskabsundervisning, prognose	23	23	50	150	250	350
Andel af elever der modtager entreprenørskabsundervisning, procent	0,9%	0,9%	2,0%	6,1%	10,2%	14,3%
Videregående uddannelser						
Studierende i alt	834	834	834	834	834	834
Studierende der modtager entreprenørskabsundervisning, prognose	39	39	50	80	140	200
Andel af studerende der modtager entreprenørskabsundervisning, procent	4,7%	4,7%	6,0%	9,6%	16,8%	24,0%
Mikrolegatansøgere						
Modtagere af et legat	1	1	2	3	4	5
Gennemsnitlig årlig omkostning (4 år) i DKK	1.900.000 - 2.400.000 DKK					

Anbefalinger til Grønland

I forlængelse af prognosen giver rapporten en række anbefalinger til Grønland på de områder, der er blevet kortlagt. Anbefalingerne til Grønland koncentrerer sig om følgende emner:

- En national strategi, et tværministerielt samarbejde og økonomiske ressourcer er nødvendig for at skabe den overordnede ramme for og politiske fokus på dette arbejde. Det estimeres at Grønland i høj grad vil profitere af en særlig indsats på området. Men dette kræver et øget politisk engagement for at sikre en national strategi der dækker alle niveauer af uddannelsessystemet.
- En overordnet national koordinator på området, som kan inddrage alle regioner, vil sikre den bedste implementering. Dette bør også gøres for at undgå ineffektive parallel-initiativer.
- Et særligt dedikeret budget til udviklingen af aktiviteter er nødvendigt og bør være en fælles indsats mellem den offentlige og den private sektor. Der har hidtil ikke været allokering af midler til entreprenørskab i uddannelserne i Grønland eller midler allokering til studerende der vil starte en virksomhed.
- Dataindsamling omkring entreprenørskabsundervisningen og dens resultater er med til at sikre støtten fra politisk niveau og fra private interessenter.
- Stærke relationer til og mellem interessenter fra alle relevante sektorer er nødvendige for at skabe sammenhæng og bred støtte til området. Dette kunne tage form som en tvær-sektoriel repræsenteret bestyrelse hos den nationale operatør.

- Informere bredt ud til alle sektorer i samfundet om fordelene ved entreprenørskabsundervisning, og om at de entreprenørielle kompetencer er alment anvendelige. En særlig del af indsatsen på nationalt plan bliver at kommunikere bredt ud til alle vigtige interessenter i det grønlandske samfund, herunder uddannelsesinstitutioner, lærere, elever/studerende og den offentlige og private sektor. Accepten af og viljen til at omfavne entreprenørskabsundervisning som et redskab til at udvikle Grønland er essentiel, og opbygningen af entreprenørielle rollemodeller i Grønland er vigtig for denne kulturelle accept af området.
- Ledelsen på uddannelsesinstitutionerne skal ind i kampen. De har en meget vigtig rolle i at skabe linket mellem den overordnede nationale strategi og selve undervisningen i klasselokalerne. Samtidig er det yderst vigtigt, at ledelsen tydeligt kommunikerer deres fokus på entreprenørskab både internt og eksternt.
- Understøttelse af uddannelsesinstitutioner på alle niveauer og fokus på udvikling af entreprenørskabsundervisning. Fonden for Entreprenørskab har udgivet 'Taxonomi i Entreprenørskabsuddannelse', som giver inspiration til undervisning i entreprenørskab på forskellige uddannelsestrin.
- Der skal være en plan og ressourcer for at opgradere lærernes viden på området for entreprenørskabsundervisning – særligt fordi Grønland er i den helt tidlige fase på området. I Grønland har der hidtil ikke været ressourcer allokeret til at opgradere lærernes viden på området (f.eks. efteruddannelse eller netværk inden for entreprenørskabsundervisning)
- Begynd med allerede eksisterende undervisningsprogrammer.
- Sideløbende med øget fokus på entreprenørskabsundervisning i uddannelsesinstitutioner skal der være et fokus på extracurriculære aktiviteter både under og efter uddannelsen.
- Tildeling af [Mikrolegater](#) til lovende unge startups giver iværksætteraktiviteten en vitaminindsprøjtning og er vækstskabende, viser de positive erfaringer fra Danmark. Samtidig er Mikrolegater med til at skabe rollemodeller for andre elever og studerende.
- Et generelt råd til alle øer er at udnytte synergierne på tværs af lande/øer og at lade sig inspirere af hinanden.

Ny indsats: Entreprenørskabsundervisning skal være vækstmotor i Grønland

Hidtil har der ikke eksisteret en fælles strategi og satsning på området i Grønland, som både uddannelser, erhvervsliv og offentlige myndigheder har støttet op om. Det er tydeligt, at der er et stort potentiale, og med relativt få midler kan man integrere entreprenørskab i undervisningen og støtte opstart af studerendes iværksættervirksomheder. På den måde kan man skabe nye arbejdspladser, som vil få en positiv indvirkning på væksten. Det afgørende er dog, at de unge skal møde entreprenørskab allerede under deres uddannelse, hvis Grønland skal have gavn af udviklingen.

Men med et nyligt samarbejde med Fonden for Entreprenørskab har Selvstyret i Grønland allerede taget handling på resultaterne i rapporten og afsat 1,3 mio. kroner til en massiv indsats for at fremme entreprenørskab på skoler og i uddannelser, efteruddanne lærere og støtte unge i opstart af virksomhed.

Fonden for Entreprenørskab etablerer et nyt sekretariat og en bestyrelse i Grønland, som skal udbrede og forankre entreprenørskabsundervisning i de grønlandske skoler og uddannelser. Bestyrelsen og sekretariatet er forankret i Grønland og vil bestå af personer fra forskellige sektorer i Grønland – både det private og det offentlige.

Aktiviteter i gang med det samme

Til maj åbnes der for en helt ny efteruddannelse i entreprenørskab specifikt målrettet lærere i Grønland, som også vil få adgang til en masse gratis undervisningsmaterialer. Elever i Grønland vil kunne deltage i Fonden for Entreprenørskabs innovations- og iværksætterkonkurrencer, og så skal studerende med iværksætterambitioner i Grønland støttes med mikrolegater, så de lettere kan starte virksomhed.

Fakta:

Der er i 2017 afsat 1,3 mio. kr. på Finansloven i Grønland til at etablere en afdeling under Fonden for Entreprenørskab (FFE Grønland). Dette beløb forventes at blive suppleret af midler fra private virksomheder og organisationer, som kan indgå i et samarbejde med FFE Grønland.

Fonden for Entreprenørskab er en privat, erhvervsdrivende fond, der har som formål at øge udbredelsen og kvaliteten af entreprenørskabsundervisning i uddannelsessektoren. Fonden for Entreprenørskab har et nationalt sekretariat i Danmark og derudover seks regionskontorer i Danmark samt et på Færøerne.

Entreprenørskabsundervisning lærer unge at tænke innovativt, se muligheder og omsætte ideer til handling. Forskningen viser, at entreprenørskabsundervisning er med til at fremme iværksætterlysten blandt unge, og samtidig bliver de glattere for at gå i skole.

Kontakt:

Christian Vintergaard, adm. direktør, Fonden for Entreprenørskab, tlf: +45 28754191, mail: christian@ffe-ye.dk